

A debat

Els bibliotecaris a Second Life

**L'ús del web 2.0 en l'àmbit universitari:
dues possibilitats UAB Sabadell**

Lectura i literatura infantil 2.0: l'exemple de Cocentaina

Estudiar documentació avui: les idees clares

Els bibliotecaris a Second Life

Sheila Webber

Professora del Departament d'Estudis de la Informació de la Universitat de Sheffield (Regne Unit).
Identitat a Second Life: Sheila Yoshikawa, propietària de l'illa Infolit iSchool

L'interès pels móns virtuals no fa sinó créixer. Són móns digitals tridimensionals on et representa un avatar i pots interactuar amb altres persones (per mitjà dels seus avatars). La gent utilitza aquests móns per jugar, fer vida social i fer negocis. En particular, creix l'ús dels móns virtuals entre els joves amb finalitats recreatives i de creació de relacions socials (vegeu www.kzero.co.uk).

També els docents i els bibliotecaris s'han interessat per l'ús dels móns virtuals. Ara mateix, el món virtual per a adults més popular és Second Life (SL). En aquest article es destacaran els usos de SL per als bibliotecaris. SL és propietat de Linden Labs, una empresa dels Estats Units. Hi ha una versió per a adults (a partir dels 18 anys) i una per a adolescents (l'accés d'adolescents a SL es controla de manera molt estricta per protegir els menors). El món de Second Life es troba als ordinadors de Linden Labs, que creen la «geografia» bàsica del món i la programació que permet a la gent moure-s'hi i comunicar-s'hi. Linden Labs també proporciona eines per permetre que els usuaris creïn coses, fet que ens porta a un dels trets distintius de SL: la major part del seu contingut és obra dels seus

«habitants». La gent s'especialitza en la creació de plantes, mobles, peces de roba, edificis, etc., i ho ven o ho dona gratuïtament.

Donar-se d'alta per tenir un avatar de SL (secondlife.com) és gratuït i s'hi pot participar i crear coses sense haver de pagar res. També es pot descarregar el navegador de SL de manera gratuïta, tot i que perquè funcioni bé cal tenir una bona connexió de banda ampla i una bona targeta gràfica. No obstant això, sí que cal pagar si es vol tenir un terreny virtual propi; a més, hi ha productes virtuals a la venda que l'usuari pot tenir la temptació de comprar. Si ets una empresa, una universitat o una persona a qui li agrada passar molt de temps a SL, és probable que t'hi vulguis comprar un terreny per poder-lo personalitzar i adaptar a les teves necessitats.

Amb el temps, s'han creat a SL moltes comunitats, entre les quals n'hi ha de lingüístiques, educatives, de jocs de rol, de moda o recreatives. Avui dia hi ha molts móns virtuals (vegeu, per exemple, www.youtube.com/watch?v=0CijdlYOSPc), però SL és el més utilitzat pels professors universitaris a tot el món.

Els bibliotecaris utilitzen SL per fer formació i crear xarxa, promoure la lectura, proporcionar serveis de consulta i donar suport als docents i als estudiants. A continuació explicaré una mica cadascun d'aquests aspectes.

Formació i creació de xarxa. A SL s'hi fan congressos sencers, a més de nombrosos actes i debats més reduïts. De vegades, tota l'activitat té lloc a SL; d'altres, pot implicar la reproducció en temps real del vídeo d'un esdeveniment que s'està retransmetent en directe. A SL s'hi poden aprendre coses sobre biblioteconomia i gestió de la informació, però també sobre qualsevol altre tema que pugui sorgir. A més, en assistir a aquest tipus d'actes, s'aprèn sobre allò que «funciona» a l'hora de fer presentacions, comunicar i impartir docència a SL. Són una oportunitat per fer créixer les aptituds digitals. Alguns exemples:

- Els actes que he organitzat a l'«illa» de la meua universitat a SL: Infolit iSchool. S'hi han fet més de 50 debats i presentacions des del juliol del 2007 (vegeu *infolitischool.pbworks.com/Past+events*). Hi ha hagut sessions sobre: Web 2.0; alfabetisme informacional a SL; alfabetisme informacional i ocupabilitat, i ús dels móns virtuals per part dels infants.
- Information Literacy Week in SL. Va tenir lloc al novembre del 2009. Va constar d'un debat en llengua espanyola sobre l'alfabetisme informacional, organitzat per Alejandro Uribe Tirado, de la Universitat d'Antioquia (Colòmbia); diverses exposicions; una presentació col·lectiva organitzada per l'Association of College and Research Libraries dels Estats Units, i, fins i tot, una discoteca virtual!
- El congrés Virtual Worlds Best Practices in Education: la segona edició tindrà lloc al 2010. A la primera edició, organitzada el 2009, van assistir-hi més de tres mil avatars (vegeu *www.vwbpe.org*).
- Hi ha fins i tot una revista especialitzada adreçada als bibliotecaris de Second Life, *RezLibris* (*rezlibris.com*), i una «associació d'estudiants» per a alumnes de Biblioteconomia.

Té l'avantatge que s'hi pot conèixer gent de tot el món sense haver de sortir de casa o de l'aula d'ordinadors. Com que és un entorn tridimensional, hi ha més possibilitats d'interacció. La gent diu que a SL tenen la sensació de «ser-hi» de veritat amb altres persones.

A més, hi ha centres de biblioteconomia i gestió de la informació que imparteixen docència a SL. Jo hi faig classe als estudiants de primer del curs del grau de Gestió de la Informació (BSc Information Management) i també als estudiants de màster matriculats al mòdul d'Informàtica Aplicada a l'Ensenyament (Educational Informatics). Altres centres de

biblioteconomia i gestió de la informació que fan servir SL amb els seus alumnes són la Universitat de Hawaii, la Universitat Estatal de Florida i la Universitat Estatal de San José. A més d'adquirir aptituds per a l'ús dels móns virtuals, que els podrien ser útils a la vida professional, aprenen noves habilitats comunicatives i tenen la possibilitat de conèixer experts i estudiants de fora del Regne Unit. Si a casa tenen una bona connexió a Internet, també vol dir que poden estudiar des d'allà, ja que SL, òbviament, es pot utilitzar per a l'aprenentatge a distància.

Promoció de la lectura. Això implica fomentar l'interès dels lectors per la lectura, els llibres i la cultura. Hi ha moltes activitats (com ara lectures amb l'autor i debats) i exposicions (per exemple, exposicions de ciència-ficció amb maquetes interactives de naus espacials) organitzades pels bibliotecaris de SL. Podeu trobar informació sobre futures activitats a *infoisland.org*. També hi ha recreacions d'èpoques i fets històrics (com ara *Renaissance Island*) i de llibres (per exemple, una illa que representa el *Fahrenheit 451* de Ray Bradbury). Al món hi ha milions de persones que tenen avatars a SL, de manera que els bibliotecaris arriben a un públic molt nombros. La gent pot explorar la pròpia cultura o les cultures d'altres països. *Info Island International* té exposicions i punts d'informació/biblioteques en moltes llengües i per a molts països diferents.

Serveis de consulta i informació. Un torn rotatiu de bibliotecaris de diversos països ofereixen serveis de consulta a SL, via la *Community Virtual Library* (vegeu *infoisland.org/about*). Els bibliotecaris virtuals reben formació per atendre consultes sobre cultura general i també sobre SL. El servei és a disposició de tothom. També hi ha zones senceres que se centren en la informació especialitzada (per exemple, una illa dedicada a la informació sobre salut). També hi ha biblioteques públiques del món real amb presència a SL, que normalment ofereixen informació local i també serveis d'informació més generals. N'és un exemple la Biblioteca Estatal de Kansas.

Suport als docents i als estudiants. A SL s'hi ha impartit la majoria de disciplines, per exemple: idiomes, medicina, infermeria, arquitectura, química i informàtica. Els bibliotecaris universitaris han creat serveis d'informació a SL per donar suport a aquest ensenyament. Alguns exemples:

- Les biblioteques de la Universitat d'Stanford (EUA) tenen la seva pròpia illa, on hi ha exposicions, edificis virtuals impactants, enllaços a Internet i bibliotecaris preparats per respondre les preguntes del personal i dels estudiants.
- La Universitat d'Edimburg acaba de crear l'«IS Cream van» [joc de paraules entre «carretó dels gelats» i

Al món hi ha milions de persones que tenen avatars a SL, de manera que els bibliotecaris arriben a un públic molt nombrós. La gent pot explorar la pròpia cultura o les cultures d'altres països.

«carretó dels sistemes d'informació»], un vehicle que dispensa gelats virtuals i també enllaços amb informació, catàlegs, etc. A més, és possible que el condueixi un bibliotecari. Els bibliotecaris de la Universitat d'Edimburg col·laboren amb els professors per fer classe a SL, la qual cosa il·lustra una altra oportunitat per als bibliotecaris: la creació d'aliances més sòlides amb el personal acadèmic.

Finalment, citaré Robin Ashford (Robin Mochi a SL, vegeu també *librarianbydesign.blogspot.com*). Robin té una feina a temps parcial remunerada a SL com a bibliotecària de Karuna, una illa de SL dedicada a la conscienciació sobre el VIH i la sida. La seva feina principal és de bibliotecària a la Universitat George Fox (EUA). A més, ha impartit docència al personal universitari sobre l'ús educatiu de SL. «Professionalment, hi trobo dos avantatges. D'una banda, fent servir l'aplicació de SL, adquireixo i mantinc al dia coneixements sobre les noves tecnologies. Per tant, quan la meua universitat es decideixi a treballar seriosament a SL o a qualsevol altre món virtual, jo estaré preparada. L'altre avantatge són les possibilitats de crear xarxa i créixer professionalment: són enormes i, com més temps passo a SL, més me n'adono», diu Robin.

Enllaços addicionals

LILACSL: adreces d'interès sobre Second Life, biblioteques i alfabetisme informacional [en línia].
<<http://delicious.com/LILACSL>> [Consulta: 15/03/2010]

MON, L. «Questions and Answers in a Virtual World: Educators and Librarians as Information Providers in Second Life» [en línia]. *Journal of Virtual Worlds Research*, 2009, vol. 2, núm. 1. <<http://journals.tdl.org/jvwr/article/view/398>> [Consulta 15/03/2010]

PARKER, Lyn. *Second Life: the seventh face of the library?* [en línia]. Program, 2008, vol. 42, núm. 3, p. 232-242. <<http://eprints.whiterose.ac.uk/4745/>> [Consulta 15/03/2010]

SILVERSTAR, HVX. «I am library» [en línia]. 2009 [vídeo] <<http://www.youtube.com/watch?v=LQCoy6MABQM&fmt=22>> [Consulta 15/03/2010]

WEBBER, S. «Second Life for Business: Ten Techniques» [en línia]. Fumsi, 2008, octubre. <<http://web.fumsi.com/go/article/use/3326>> [Consulta 15/03/2010]

Virtualworldwatch, que conté nombrosos informes sobre l'ús de SL per part de les universitats del Regne Unit. <<http://virtualworldwatch.net/>> [Consulta 15/03/2010]

Exemples de llocs de SL

(cal un navegador de SL i un avatar de SL per accedir-hi)
Biblioteca Estatal de Baviera a SL:
slurl.com/secondlife/Insel%20der%20Information/132/23/22

Infolit iSchool (illa de la Universitat de Sheffield dedicada a l'alfabetisme informacional i l'aprenentatge):
slurl.com/secondlife/Infolit+iSchool/132/194/22/

Illa d'informació sobre salut:
slurl.com/secondlife/Healthinfo%20Island/60/39/22

Renaissance Island:
slurl.com/secondlife/Renaissance%20Island/107/83/27

«Associació d'estudiants» per a alumnes de Biblioteconomia i Gestió de la Informació:
slurl.com/secondlife/Info%20Island%20International/63/237/33

L'ús de la web 2.0 en l'àmbit universitari: dues possibilitats UAB Sabadell

Núria Gallart

<Nuria.Gallart@uab.cat>

La Biblioteca Universitària de Sabadell de la Universitat Autònoma de Barcelona manté una presència pública activa en plataformes del web social des de l'any 2006, quan va obrir el seu primer bloc Notícies de la BUS, dins la plataforma Blocs ciutadans, que promovia Europa Press per a l'Ajuntament de Sabadell.

Aquella iniciativa ha evolucionat en el temps i actualment, sota el nom *busuab*, podeu trobar la biblioteca a plataformes tan diverses com Twitter, Facebook, Slideshare, Delicious, Flickr, Meebo, LibraryThing, Netvibes, diversos serveis de Google i, per descomptat, al web social impulsat per la mateixa universitat: Blogs de la UAB, UABtube, Wikis de la UAB.

Aprendre

El primer objectiu, principal i permanent, va ser aprendre. El personal d'aquesta biblioteca veu una transformació imparable del seu entorn, que afecta els usos que fa la seva comunitat del fons i de les instal·lacions. La xarxa és omnipresent, els

usuaris joves troben informació a Internet abans que a la seva biblioteca, i aquesta amb prou feines es comunica més que amb renys i ofertes inapropiades. Cal entendre què està passant. Cal saber on són i què hi fan els estudiants. Cal conèixer les noves necessitats dels docents ara que ja no vénen perquè tenen les seves revistes a mà en el seu despatx.

Sortir de les parets mare, físiques i virtuals, per descobrir les places i mercats d'Internet. Res més apropiat que iniciar el trajecte dins de la ciutat de Sabadell, que ens acull.

Primera lliçó: les masses no estan pendents de nosaltres, mai no sortirem en un rànquing de millors blocs, ni serem els més populars, potser ni tan sols gaire populars entre la nostra comunitat, que mira la iniciativa amb escepticisme.

Segona lliçó: les xarxes socials són un experiment constant. Unes l'encerten, d'altres no. En tot cas, els usuaris no se senten mai lligats i es comporten com els pardals que van de branca en branca.

Tercera lliçó: les possibilitats de la xarxa social són fabuloses i són el futur. No podem tractar-les com un afegit super-

flu. Cal invertir-hi recursos, que s'han de treure d'altres tasques. I es fa difícil aconseguir aquest transvasament d'esforços perquè ni usuaris, ni col·laboradors, ni ningú encara, no ho perceben de la mateixa manera.

Ser-hi – Presència – Imatge

Amb els blocs s'inicia la presència *busuab* 2.0. L'any 2007, el bloc migra a Wordpress, que ofereix una plataforma més completa i es desdobra per donar resposta a les necessitats diverses de les dues escoles universitàries vinculades a la biblioteca. L'any 2008, la UAB estrena plataforma de blocs pròpia i se'ns crida expressament per ser-hi presents en el moment de l'estrena.

Primer resultat: La biblioteca s'ha forjat una imatge d'innovadora, d'inquieta, d'acceptar els reptes digitals entre els docents de la seva comunitat. La biblioteca ha tingut l'oportunitat de fer-se càrrec de la coordinació de l'equip editor de les webs institucionals de les escoles, obtenint uns resultats satisfactoris i reforçant la confiança dels docents envers les seves habilitats digitals i el seu esperit cooperador.

Comunicar – Aportar

Amb la nova orientació de la universitat, apostant decididament per l'ús de les eines 2.0, la biblioteca obre nous camps d'exploració en xarxes d'ús personal. Entrem a Facebook, a Twitter i a Meebo, i lliguem les diferents eines gràcies als fils RSS i als qinys d'enllac.

Amb el compte de Twitter ens mantenim al dia de les temàtiques que ens afecten, tot fent un seguiment acurat d'experts escollits i d'institucions capdavanteres. També

estem al cas de notícies locals i nacionals i de comunitats properes, siguin d'altres unitats de la mateixa universitat o d'entitats de la ciutat de Sabadell.

A Facebook hi tenim un perfil obert que mantenim viu amb informacions procedents de la nostra feina de filtratge a Twitter i amb difusió de les notícies rellevants de la biblioteca, del campus UAB a Sabadell i de la universitat.

Facebook, Meebo i Google Talk ens permeten oferir un punt de contacte via xat, sense horaris preestablerts, però visible i viu en uns entorns extra universitaris.

Quarta lliçó: adaptar un perfil personal per a un compte institucional obliga a adoptar algunes precaucions suplementàries. Cal ser molt curós en la relació amb les persones que han decidit confiar en la biblioteca. Cal mantenir a ratlla, sense excedir-se, els comptes «promocionals». Cal decidir si es vol donar conversa, i fins a quin punt.

Cinquena lliçó: no actuarem com *spammers*, no ho farem, no ho volem fer. L'abundància d'informació a la xarxa és tan gran que qualsevol persona es veu obligada a limitar-ne el flux entrant o a deixar de fer-hi atenció.

Si volem convertir-nos en un contacte rellevant, estem obligats a mantenir un alt grau de focalització, de credibilitat i de fiabilitat. El repte no està a retransmetre més que ningú, ni a més gent que ningú, sinó en ser un bon filtre, que cada missatge sigui d'interès i que seguir-nos sigui profitós per a la nostra comunitat.

Segon resultat: sembla que no ens fan cas, que només ens parlen els col·legues i qui ens vol usar d'altaveu. Doncs no. Quan hi ha un suggeriment o una queixa a fer, apareix l'alumne a la finestreta virtual amb el missatge oportú. Saben que hi som i se'ns adrecen quan els convé. És just el que preteníem.

Compartir – Col·laborar

Les eines que ens ofereix la xarxa ja són elements habituals dins el nostre flux de treball. Quan hem de fer el seguiment d'un tema som els primers a navegar per Internet, recollir-hi documentació i fer-la visible a través de Delicious. Si hem de preparar una bibliografia, compartim la carpeta corresponent del nostre compte de Refworks. O busquem novetats i les treballem plegats amb el coordinador a través de Google Books. Quan preparem un curs la nostra presentació queda publicada a Slideshare. I totes aquestes eines les lliguem als nostres blocs i ho anunciem via Twitter i en el perfil de Facebook.

Sisena lliçó: la visibilitat dels nostres productes informatius és potenciada per la xarxa fins a límits impensables. Ser capaç d'aportar materials útils en un format adequat, reutilitzable, enllaçable, recreable, reconvertible dóna el màxim prestigi i fidelitza l'audiència.

Tercer resultat: ser generós és molt rendible. Vegeu, per exemple, l'interès d'una segona posició entre els piuladors de Sabadell, d'on provenen bona part dels nostres futurs alumnes.

En curs

Durant l'any 2009 hem encetat una nova fase d'experimentació amb dues branques destacades: la comunicació audiovisual i la creació de grups d'interès.

Hem fet el nostre primer vídeo de presentació de la biblioteca, realitzat a casa, pensat i cuinat pel mateix personal. I volem que sigui l'inici d'una sèrie que ens dugui a dominar el llenguatge audiovisual, molt més proper als nostres alumnes. Per publicar-los aprofitem la plataforma que la universitat posa a l'abast dels seus membres i no descartem usar-ne d'altres com a complement si ens aporten més i millors funcionalitats.

Hem creat el nostre primer grup d'interès a Facebook per treballar el tema «Dona i informàtica». Iniciem un fòrum a LibraryThing per promoure els llibres d'empresa i d'informàtica, les especialitats del nostre fons.

Setena lliçó: cal ser pacients i constants. Buscar les estratègies més adients. Establir aliances. No ens en sortirem si no lliguem complicitats amb els docents, i encara som lluny d'haver-ho aconseguit. També ens convé obtenir col·laboracions externes. Estem en el camí. I en bona posició per a ser acceptats com a acompanyants.

Per acabar

La consciència que s'ha de ser a la xarxa ja està integrada en la comunitat universitària. La Biblioteca Universitària de Sabadell és ara una més de les biblioteques UAB que utilitza intensivament eines de xarxa. Ni tan sols és la més llúida. Manté, tanmateix, el prestigi d'innovadora i de pionera que s'ha guanyat durant aquests quatre anys d'experimentació.

Anys de ruta 2.0 en els quals la Biblioteca Universitària de Sabadell s'ha forjat una identitat digital, recolzada en una imatge i un *nick* que la representen i en un cert tarannà. S'ha presentat a la societat virtual, ha estat acceptada i n'és un element viu i participatiu. Ara sí que podem dir que som en el mapa 2.0.

Annex

Adreces de la Biblioteca Universitària de Sabadell UAB

blogs.uab.cat/businformatica

blogs.uab.cat/busempresarials

twitter.com/busuab

ca-es.facebook.com/busuab

www.slideshare.net/busuab

delicious.com/busuab

www.netvibes.com/busuab

www.flickr.com/photos/busuab

www.panoramio.com/user/2090836

www.meebo.com

Serveis de Google

Analytics, Maps, Calendar, Gmail, Reader, Talk i Books

www.google.com/profiles/busuab

cat.librarything.com/profile/busuab

Eines de xarxa

www.clustrmaps.com

cercabloc.cat

www.bitacoles.cat

www.latafanera.cat

ves.cat

Documentació

Presentació: «Notícies de la BUS» [en línia]. En: *II Jornada Compartint coneixement a les biblioteques de la UAB*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, 2006
<<http://eprints.rclis.org/8167>>

<<http://twitterholi.com/top100/followers/bylocation/Sabadell,+Barcelona,+Spain>>

Lectura i literatura infantil 2.0: l'exemple de Cocentaina

Mª Dolores Insa Ribelles

Tècnica de Biblioteques, Arxius i Documentació
Ajuntament de Cocentaina: Biblioteca i Arxiu Municipal
<bibliodolores@gmail.com>

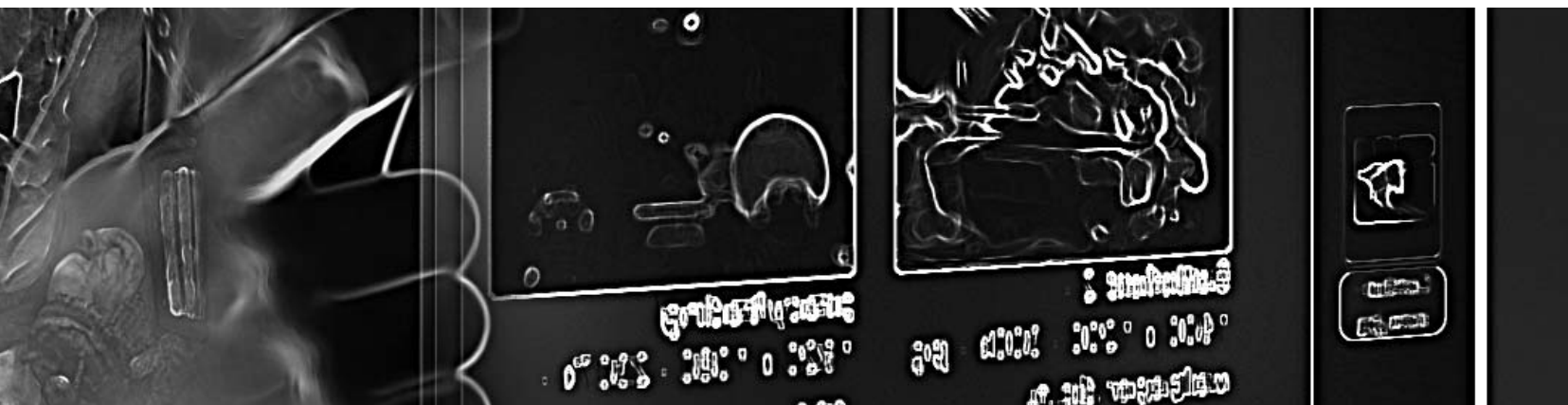
Les biblioteques estem vivint un moment interessant des de diferents punts de vista: d'immersió social, d'ampliació de serveis, de canvi en els suports documentals, de treball col·laboratiu, d'accessibilitat a la informació, de nous llenguatges, etc.

En tots aquests canvis té molt a dir l'aplicació de les noves tecnologies i Internet. En aquests moments, a les nostres biblioteques conviuen dos tipus d'usuaris totalment diferents, però ambdós igual d'importants, que tenen les mateixes necessitats formatives, informatives i lúdiques: els usuaris presencials i els usuaris digitals. Uns i altres, en qualsevol moment, poden –i de fet o fan– intercanviar el seu estatus i passar de presencials a digitals, i a l'inrevés.

La majoria de bibliotecaris actuals som immigrants digitals i hem donat el primer pas cap a la informàtica i la informació digital a través dels catàlegs informatitzats de la biblioteca; el segon pas ha estat el treball col·laboratiu en els catàlegs col·lectius (les xarxes de biblioteques unides per un mateix catàleg i compartint usuaris); el tercer pas ha estat oferir determinats serveis als usuaris (fer-se el carnet des de casa, reserva de llibres i altres documents, desiderates, etc.). Però és en els últims anys quan de debò les biblioteques públiques hem donat un pas substancial dins del món digital, aprofitant els grans canvis tecnològics i comunicatius.

I poc a poc, hem anat descobrint les moltes, diferents i enriquidores experiències que ens brinda Internet. Recordo

la meua primera immersió en aquest camp, allà per l'any 1998, en unes Jornades de Documentació a Barcelona. Va ser molt curiós: tres dies escoltant xerrar els companys sobre intranets, hipertext, catalogació d'enllaços, protocols d'intercanvi de la informació, plataformes de navegació, webgrafia i molts més assumptes al voltant del món digital i la comunicació *online*, i jo bocabadada, expectant, amb els ulls de a pam i les orelles alerta; tres dies sense assabentar-me de res del que s'estava parlant. Curiós. Era la primera vegada que tenia la total sensació d'estar fora de joc després de molts anys treballats, i semblava que era l'única *rara avis* en aquella sala. El missatge d'un dels ponents va arrelar clarament al meu interior, i un nou estímul professional sortia al camí: la tecnologia i les noves comunicacions estaven entrant al món de la documentació i les biblioteques, però prompte estarien a l'abast de tothom, formant part de la quotidianitat de la gent; així, els nous usuaris ens demandarien altres serveis, tindrien altres necessitats informatives, parlarien en un llenguatge documental que el bibliotecaris hauríem d'entendre, hauríem d'instruir els usuaris perquè no formessin part dels analfabets digitals (com ho era jo en aquells moments). Era un repte professional, tal i com el ponent molt bé ho va plantejar; i no agafar-ho suposava quedar al marge dels canvis i de les necessitats (malgrat que de vegades ells mateixos no se n'adonen) dels usuaris.

Si el lema de la nostra biblioteca, «una biblioteca viva, immersa en la societat on està convivint», estava ben assolit entre la nostra població, calia continuar fent-ho realitat. El desafiament era interessant i això el feia atractiu, però a la vegada es presentava com un mar negre on calia navegar sense saber on, ni quines serien les dificultats (la veritat, donava un poc de por).

Ja han passat uns quants anys des d'aleshores i el missatge d'aquell ponent s'ha fet realitat. Els canvis s'han produït i des de la nostra biblioteca hem procurat adaptar-nos i fer que els nostres usuaris també ho facin, no permetent que aquests canvis els excloguessin d'una societat cada vegada més especialitzada i tecnificada. No anem a entrar en detalls dels passos que vàrem seguir (que a més suposem que seran afins a molts companys de les biblioteques i que amaguen al darrere sucoses i divertides anècdotes de tot tipus); més aviat us volem fer una xicoteta ressenya del que hui per hui estem fent digitalment, sobretot a les xarxes socials.

Els avantatges de les xarxes socials passen, en primer lloc, per la seua senzillesa i gratuïtat en el maneig de determinat programari i hostatge digital. Fins la seua aparició, les biblioteques, per tal d'accedir a Internet i donar-se a conèixer, depeníem dels coneixements informàtics dels companys de l'àrea d'informàtica de cada ajuntament i del seu vist i plau; a més d'uns coneixements de llenguatge informàtic molt dificultosos i especialitzats i d'unes inversions pressupostàries de les quals els polítics no veien clar els objectius. Moltes vegades açò era una

autèntica barrera comunicativa que ens impedia poder realitzar allò que volíem.

Des de l'aparició de les xarxes socials, tots aquests problemes desapareixen i podem avançar sense dependre de tercers persones o institucions. L'èxit de llocs com Blogger, Wordpress, Blogia, LiveJournal, o d'espais digitals com Blocs de VilaWeb, parteixen d'aquesta senzillesa en la seua utilització (autoaprenentatge) i en l'augment de serveis afegits que cada vegada donen (són molt diferents els serveis que hui dóna Blogger i la seua capacitat, a la de fa tres anys quan vàrem començar amb els blocs). Ara tothom pot tenir el seu bloc, escriure tot allò que li passi pel cap i compartir-ho amb la gent; des del punt de vista professional és molt important, com també des del punt de vista comunicatiu. Penso que les biblioteques podem i hem d'aprofitar estes plataformes, doncs ens permet donar-se a conèixer, estar dins de la «realitat virtual», informar dels nostres fons, serveis i activitats, entrar en contacte amb els usuaris, interactuar amb ells i amb altres companys, enriquir el nostre catàleg (amb ressenyes, comentaris, enllaços, presentació de la mateixa informació en llenguatges audiovisuals, etc.), orientar els usuaris sobre el que hi ha d'interessant a la xarxa (moltes vegades es perden i cal una orientació documental), formar usuaris en la utilització de les TIC, estar al dia del que fan altres companys, i un llarg etcètera.

Després de navegar per la xarxa i d'avaluar diferents llocs interessants sobre llibres i biblioteques, vàrem pensar que hi havia uns buits en determinats espais que ens interessava

omplir i on, per la nostra experiència, podíem aportar i compartir informació útil i de qualitat a determinats usuaris que la necessitaven. Hi ha molts i bons espais sobre llibres, literatura en general, biblioteques, documentació, literatura infantil, poesia, aplicació de noves tecnologies a les biblioteques, etc. Són llocs que ens permeten estar al dia de tot el que es cou pel món.

L'especialització, a la xarxa, és fonamental. Totes les biblioteques compartim objectius comuns, però cadascuna tenim unes particularitats específiques (en funció dels usuaris, dels serveis, de la població a qui va adreçada, del pressupost, de la formació bibliotecària, de la pròpia experiència, etc.). Ressaltar aquestes particularitats ens permet fer-nos un lloc especial dins del maremàgnum internautic. La nostra biblioteca ja contava amb un lloc web, molt informatiu, però estàtic; així que vàrem pensar en adreçar-nos a la recerca d'usuaris, propers i llunyans, amb unes necessitats concretes, i es vàrem decantar per la literatura infantil i per la informació de les nostres novetats bibliogràfiques.

Així, varen sorgir blocs diferents:

Poesia infantil i juvenil (*bibliopoemes.blogspot.com*). Bloc per tal de donar a conèixer la poesia entre els xiquets i els joves, però també als pares, mestres i professors, bibliotecaris, poetes, etc. L'objectiu és fomentar la lectura i escriptura de poemes i donar a conèixer els diferents vessants d'aquest gènere literari que va més enllà de la poesia rimada, incloent el nostre folklore i l'aplicació de les noves tecnologies. Llibres, premis de poesia per a joves, blocs i webs especialitzats, articles, exposicions, editorials, poemes recitats i musicats, proposta d'activitats, poemes en diferents llengües del món, recursos per treballar a l'aula, programari per jugar amb la poesia, poemes per a xiquets i joves de temàtica diversa –alguns d'ells originals– cançons, endevinalles, embarbussaments, dites i refranys, aques, etc. Al principi s'editaven uns deu posts al mes, però hui per hui cada dia s'escriuen un o dos posts. Escrit en català, el seu contingut és molt variat i plurilingüe. El bloc ens ha permès conèixer poemes, poetes i experiències poètiques al llarg d'aquest tres anys, que d'altra manera no ho haguérem aconseguit, i hem creat una xarxa poètica infantil i juvenil, més enllà dels objectius inicials que es vàrem traçar al començar a editar el bloc. Això ens ha permès editar digitalment molt de material propi, editar un llibre de poesia infantil i juvenil digital, *Volen versos*, i participar en diferents acti-

vitats col·laboratives conjuntes, enriquint-se de l'experiència d'altres companys.

Pinzellades al món (*bibliocolors.blogspot.com*). L'objectiu concret del bloc és difondre els llibres i àlbums il·lustrats entre els xiquets i joves i ajudar a crear una educació estètica diversificada i de qualitat. Estem vivint en un món on les imatges tenen un pes important, però a la vegada des de la família i des de l'escola s'educa poc la mirada. Si volem anar més enllà de les propostes publicitàries i del món Disney, cal donar fàcil accessibilitat a llibres il·lustrats, editorials, blocs i webs d'il·lustradors, curtmetratges animats, exposicions, jocs il·lustratius aplicant les noves tecnologies, bases de dades d'imatges i il·lustracions gratuïtes, premis sobre il·lustració, recomanacions d'il·lustradors, activitats didàctiques per fer a l'aula, presentació d'un tema vist per diferents il·lustradors, etc. El bloc va adreçat a xiquets, pares, mestres, il·lustradors, bibliotecaris i gent interessada en la il·lustració.

Ones de Llibres (*blioblioradio.blogspot.com*). La biblioteca de Cocentaina realitza setmanalment un programa de ràdio, a Ràdio Cocentaina, per tal de donar a conèixer les nostres novetats i on, a més, recomanem webs al voltant dels llibres, la lectura i les biblioteques; llancem propostes participatives –aquest any estem apadrinant llibres–, i xafardegem amb bon humor sobre temes al voltant dels llibres i les biblioteques. Tot allò de què xerrem s'edita després en aquest bloc. La versió estiuenca del programa s'edita al bloc de **Biblioteques i lectures a la fresca** (*biblioestiu.blogspot.com*). El contingut del bloc va adreçat als usuaris propers que ens escolten a les ones radiofòniques, però s'aprofita per a usuaris virtuals remots a qui els pot interessar també el contingut.

Poemem (*poemem.blogspot.com*). Aquest bloc és col·laboratiu i es fa conjuntament amb diferents col·legis de la Comunitat Valenciana. És una prova evident de com es poden realitzar animacions lectores digitalment. Naix a partir del bloc Poesia Infantil i Juvenil, quan un grup de mestres, encapçalat per Vicent Campos, ens demana realitzar activitats poètiques a l'escola. Com que estem lluny, geogràficament, la proposta és fer una barreja del món real i el digital: els mestres reben un correu, des de la biblioteca, amb les propostes d'activitats per al trimestre, els llibres recomanats, i que cal tenir a l'aula, i els poemes d'exemple. Després es penja a la web la proposta (ho fa Rata Poe, el personatge inventat per al cas, per tal de fer-ho més atractiu als xiquets).

Per a les biblioteques actuals, tan importants són els usuaris presencials com els remots (digitals). Els serveis que presta la biblioteca van més enllà de la presència física.

Es treballa a classe, cadascú al seu nivell educatiu i segons els interessos de l'aula, i després els resultats es penjen al bloc perquè tothom ho pugui llegir. És una experiència força interessant i enriquidora per a tots, que es pot extrapolar per a altres animacions.

No anem a perllongar més l'article parlant d'altres llocs de la xarxa social on la biblioteca també està integrada (com Facebook o Twitter, per exemple, que també us recomanem perquè, des del punt de vista professional i de comunicació amb els usuaris, és molt interessant), però sí ens agradaria concloure amb unes reflexions personals des de la pròpia experiència d'aquests darrers anys:

- Per a les biblioteques actuals tan importants són els usuaris presencials com els remots (digitals). Els serveis que presta la biblioteca van més enllà de la presència física.
- El Web 2.0 és una nova tecnologia i una nova actitud d'aprenentatge, de transmetre la informació en altres llenguatges que cada vegada estan arrelant més a la nostra societat. És de fàcil maneig, gratuïta i ens permet utilitzar-la sense dependre de terceres persones o departaments administratius.
- El Web 2.0 està basat en comunitats d'usuaris que comparteixen continguts, la majoria de vegades creats per ells mateixos col·laborativament. Hi ha una confiança mútua. A més, ens permet donar una informació dinàmica, actualitzada i participativa, cosa més difícil a través de les webs i/o portals de cada biblioteca.
- L'educació i el foment lector es produeix dins i fora de l'es-

pai físic de la família, l'escola i les biblioteques. La interacció es produeix en diferents moments i llocs, és ràpida i retroalimentativa.

- S'utilitzen les TIC constantment, sense una finalitat en ella mateixa, sinó per difondre continguts, realitzar activitats, jugar amb les paraules, presentar llibres, etc.; a la vegada que ens permet una formació contínua dels usuaris que, sense quasi adonar-se'n, fan ús d'elles.
- Ens permet modelar, amb major facilitat, una formació lectora personalitzada, utilitzant suports documentals de tot tipus.
- Alguns companys pensen que el desenvolupament i ús de les xarxes socials digitals acabaran aïllant les persones. La meua opinió és totalment contrària; les xarxes socials ens uneixen en tots els sentits. Com tot, és el seu mal ús i abús el que crea addicció en determinats perfils socials, però no és un fet que puguem extrapolar i generalitzar. Justament, les xarxes socials trenquen les barreres espacials, que són les que més impediments comunicatius posen.

Blocs, webquest, wikis, ning, Google Doc, Flickr, Facebook, Twitter, Scribd, Issuu, YouTube, etc., són diferents espais per compartir i difondre. Junts podem fer-ho millor, podem fomentar la lectura per damunt de barreres temporals, espacials, culturals, lingüístiques... Bloguegem?

Web de la Biblioteca:

va.cocentaina.es/ver/255/Biblioteca-municipal.html

Estudiar documentació avui: les idees clares

M. Antònia Juan Ballester

CRAI Biblioteca de Lletres UB

<maria.juan@ub.edu>

Suposo que quan me varen encarregar aquest treball sobre la visió d'una estudiant del paper de les eines informàtiques i els recursos electrònics a les nostres àmbits professionals és perquè s'entén que la majoria d'estudiants no són conscients dels pes de la informàtica a la nostra feina diària. Per moltes raons, no ha estat el meu cas.

Actualment estic cursant segon de la diplomatura de Biblioteconomia i Documentació a la Universitat de Barcelona, per tant, form part de la darrera fornada d'alumnes de diplomatura. Però aquest no ha estat el meu primer contacte amb el món universitari. Al 2000 vaig arribar a Barcelona decidida a començar la llicenciatura d'Història de l'Art. Van ser cinc anys d'enriquiment personal, però amb poques perspectives de futur laboral. El darrer any vaig fer

feina com a becària a la biblioteca de la meua facultat; aquest va ser el meu primer contacte amb el món de la documentació. Malgrat tot, vaig continuar insistint en el món de l'art estudiant dos postgraus, que me varen mostrar un món professional que no me va convèncer. Vaig cursar el CAP (Certificat d'Aptitud Pedagògica), sortida laboral habitual i gairebé inevitable del camp humanístic, on me vaig adonar que l'ensenyament tampoc era una opció.

Per una d'aquestes casualitats de la vida, va sortir s'oportunitat d'entrar a treballar de documentalista com a especialista en tractament i gestió d'imatges a una editorial. No m'ho podia creure; després de tant estudiar, per fi entrava a les meues condicions laborals. L'experiència va ser molt bona, però també molt dura. Aquest treball exigia, no només tenir

M'havia de familiaritzar totalment amb ses noves tecnologies, treballar amb elles i estar atenta a s'allau constant de nous recursos electrònics.

un bagatge cultural ampli, sinó també dominar ses noves tecnologies: manteniment de bases de dades, descripció i recuperació d'imatges, domini de programes de tractament de sa imatge... Tot això va ser un gran repte per a mi. Però me va encendre uns quants llums. Vaig creure necessari que si m'agradava es món de sa informació i sa documentació, es millor era rebre una formació específica, ja que, sent un camp tan variat i interdisciplinari, era necessari tenir una visió i formació més àmplia. Només coneixia es món de sa documentació visual (imatges) i molt escassament el de sa biblioteca.

Des del primer moment que vaig iniciar ses estudis en Documentació no me va quedar cap dubte que es món dels recursos electrònics i ses eines informàtiques era un punt molt important per sa professió. De fet, es meu primer any el vaig cursar a sa UOC, on, a part d'haver de tenir unes nocions de tecnologies bàsiques per poder moure't amb tranquil·litat per es campus virtual, es primer article que em van fer llegir i debatre va ser un que tractava sobre s'irrupció de ses TIC a nes món de sa documentació. Ja tenia clar, que es món de ses tecnologies era important, però va ser en aquell moment que me vaig adonar de debò que ses TIC i es recursos electrònics eren eines amb què es treballaria constantment, i que es documentalista les havia de conèixer per ser «professional» i garantir un bon servei. En definitiva, m'havia de familiaritzar totalment amb ses noves tecnologies, treballar amb elles i estar atenta a s'allau constant de nous recursos electrònics.

Després d'un any d'experiència a sa UOC, vaig decidir canviar a s'ensenyament presencial. Estudiar sa diplomatura a sa UB suposava una difícil combinació entre feina i estudi, però personalment me resultava més productiu.

Sa primera impressió que me va donar sa UB sobre ses eines informàtiques va ser molt clara –igual que a sa UOC: conèixer i treballar amb ses noves tecnologies era indispensables per seguir ses assignatures i per a sa futura

vida professional. En totes ses assignatures, tan les que tracten d'aquesta temàtica, com les que no, i fins hi tot ses més teòriques, fan pràctiques utilitzant eines electròniques i informàtiques. I, a més, s'ús des campus virtual UB és imprescindible, habitual i una eina molt útil, tant per a professors com per a alumnes. En definitiva, ses TIC i es recursos electrònics, a sa diplomatura estan molt integrats en es pla d'estudis i formen part des dia a dia de s'estudiant. No té cap sentit que l'estudiant abocat a aquesta professió es plantegi si li agraden o no; són una eina bàsica pel professional de sa informació, i noltros, com a futurs professionals, hem de fer feina amb elles; no hi ha alternativa.

Finalment, i a mode d'apunt, vull fer constar que a s'actualitat estic fent feina a una biblioteca universitària que disposa d'un fons patrimonial molt important. I per tant, com a treballadora en es món de sa biblioteconomia i sa documentació veig molt complicat poder controlar tot es material de sa biblioteca i el servei de préstec sense s'ajuda de ses eines informàtiques. I, sense es recursos electrònics no podem donar un servei adequat a s'usuari –de fet, sa nostra funció–, que va més enllà d'oferir es material de sa biblioteca; hem d'adreçar ses usuaris a altres llocs si fa falta, solucionar dubtes de bibliografia, donar a conèixer serveis, eines i recursos, filtrar sa informació si fa falta, etc. En definitiva, a nes taulell me sent com un intermediari entre s'usuari i sa informació, per tant, és lògic pensar que mentre més eines conegui i controli millor serà es meu servei cap a s'usuari i, encara més important, més garanties de servei oferiré. Conèixer ses eines i conèixer ses necessitats des usuaris, aquest és es meu repte. Es repte de tots.

Permeteu-me un comentari final: no sé si realment algú comença ses estudis de Biblioteconomia i Documentació encara amb una certa visió «humanista» i totalment focalitzada en es món de ses biblioteques tradicionals. Si és així, o s'equivoca de feina o s'equivoca de segle.